ÅRSMELDING

2018

BUSKERUD SAU OG GEIT

Årsmøte BSG felles med OSG
Storefjell Hotell
22. – 24. februar 2019

Fredag 22.2.19

KL 17:00 Avlsforedrag om Framtidas sau. NSG v/ Thor Blickfeldt

1. Genomisk seleksjon (GS)
    - Hva oppnår vi med bruk av gentesting og
    - Nytten av å beregne genomiske avlsverdier
    - Status for GS-prosjektet
    - Hvilke konsekvenser vil innføring av genomisk seleksjon som avlstiltak få for ringene/ringmedlemmene?
2. Nye egenskaper i avlsarbeidet vårt
3. Kort om klimautslipp i småfeholdet og NSG planlagte satsing på området
4. Ringenes halvtime

KL 19:30 Middag

Lørdag 23.2.19

KL 10:00
Årsmøte for Buskerud sau og geit
Vanlige årsmøtesaker.

KL 13:00 Lunsj

KL 14:00 Beredskapsplan med rutiner for varsling ved rovdyrangrep.
Buskerud bondelag v/Håkon Haug Laa.
Kartfunksjon v/ Olav W. Veslestølen

KL 16:30 Utviklingsprosjektet Bærekraft, organisasjonsarbeidet i NSG.
v/Ken Lunn

KL 19:30 Festmiddag

Søndag 24.2.19

KL 9:00 Utfordringer i beiteområde. v/Jonny Mathisen.
KL 10:00 Nortura v/ Erling Skurdal
KL 10:30 Husdyrsystemer v/Knut Bergene
KL 11:00 Generasjonsskifte på godt og vondt.
v/ Ingrid og Gro Arneng og Unn Randi og Per Liahagen

KL 12:15 Nyheter innen elektronisk overvåking. v/Telespor og Findmy

Avslutning med lunsj klokka 13:00

Med forbehold om endringer i programmet ☺

INNHOLD

Leders tale……..**4**

Årsmøte 2018…….. **6**

Styret beretning…….. **14**

Tillitsvalgte……..**16**

Lokallag og antall medlemmer……..**17**

Avlsutvalget for sau ……..**18**

Buskerud gjeterhundnemnd……..**23**

Organisert beitebruk…….**25**

Statistikk, kjøtt og ull ….……..**36**

Driftsregnskap, Bsg…….**38**

Leders tale 2019

Sommaren 2018 var den finaste sidan 1947, men og den tørraste. Ein kan ikkje klaga over fint vêr, men tørken medførte likevel store utfordringar for veldig mange bønder i Buskerud, og landet forøvrig. Enkelte bønder tok fram at vanningsanlegget som ikkje var brukt dei siste 15. åra, medan dei som håpa på regn såg korleis graset mange plassar vart svidd bort av varmen. Heldigvis for mange, så tok landbruksdepartement konsekvens av fôrkrisa, og gjennomførte støtteordninger for dei som vart mest råka. Det kom og ordningar for landbruket generelt, så dei som fekk ekstrakostnader med gjødsling og vanning også fikk kompensasjon for meirkostnader.

Kjøp av for frå inn og utlandet kosta flesk, men støtteordningene til dei mest råka bøndene var gode. Erstatningsordningen som vart gjennomført for dei tørkeramma områda bør nok likevel evalueres, så ein finn dei beste løysingar for å imøtekomme ei slik krise i framtida. Min påstand er at den generelle kompensasjonen skulle vore endå høgare. Det må også medføre ein endå større arbeidsinnsats frå mange i næringa sjølve, om ein skal ha tilstrekkeleg tiltru til at innsatsen som gjøres er eit lagarbeide som alle bønder tek del av. Det å vere bonde er eit yrke der ein vanskeleg kan rekne med at arbeidsmengda på garden er lik kvart einaste år. Trøsten er at økonomien må vere god, for traktorsalget hadde ein kraftig vekst i siste kvartal 2018!

Kan hende bidrog tørken til at talet vinterfora sau er noko redusert, kanskje fekk me eit naturleg bidrag til at overproduksjonen av lammekjøt blir redusert. Alle prognosar tydar iallfall på dette.

Mange tilbakemeldingar sier også at me hadde ein sommar med større utfordringar med sau på utmarksbeite. Den tørre sommaren er ei årsak, men kanskje er redusert salting i utmark ei anna årsak. Andre konsekvensar ein ser er at gardar som ikkje lenger har beitedyr sluntrar med gjærdehaldet. Enkelte riv ned sine gjerder, utan å ta omsyn til, eller forstår konsekvensen dette får for dei som framleis beitar i utmark.
Beitebruksplaner er eit nødvendig verktøy for å gje kommunen ein oversikt over kvar beiteressursen ligg, og kvar beitedyra er. Verdien av gode beiter er stor for den som har beitedyr i utmark.

Gjærding og arealplaner:
Inngjerding av nye hytteområder er gode tiltak som kan forankres gjennom reguleringsplaner, og kanskje skulle ein generelt forankra krav om gjærding mellom innmark og utmark gjennom kommuneplaner. Ved å gå til slike skritt tråkker ein imidlertid på eigedomsretten, og nytten av å vedlikehalde eigne gjærder. Det å gjennomføre tiltak som kan skape konflikt er ikkje

bra, men dette må vegast opp mot dei ressursane som ligg i beitene, og om kommunen vil ta vare på beiteressursen og beitenæringa i framtida.

Rovdyr, Ulven er på veg:
Gjærding og rovdyr er den største utfordringa for sau og beitenæring i framtida.
Sommaren 2018 var ulven på færde i Hallingdal, og den gjer frykteleg stor skade lokalt. Det vart erstatta 566 sau/lam med årsak ulv eller gaupe i Buskerud, medan det i Nesbyen åleine vart erstatta 262 dyr. Til eksempel vart det i Telemark erstatta totalt 318 sau/lam på Beite sommaren 2018. Om ein set dette i eit perspektiv, så burde rovviltnemnda denne gongen gjeve tillatelse om å felle fleire gauper i Buskerud.

Belastninga i enkelte områder er alt for stor, for det er dokumentert skade frå både Ulv og Gaupe i same område. Fylkesmann vedgår derfor at det ligg ein usikkerhet i om det er Ulv eller Gaupe som utgjorde det største skadeomfanget, fordi det er dokumentert tap til begge rovvilta i dei mest belasta områda. Det er og områder i øvre del av Hallingdal med lokalt store tap, og spesielt i Krødsherad er det alt for store tap. Utan god nok dokumentasjon er det vanskeleg å få erstatning. Dette betyr at det frå sommaren 2019 mest truleg blir eit nytt prosjekt i samarbeide med NINA med utplassering av viltkamera i øvre deler av Buskerud.

Skrantesjuka i Nordfjella (CWD):
Erfaringar med inngjerda salteplassar i Nordfjella fekk prøvd seg godt sist sommar, og opplegget fungerte relativt bra. Mattilsynet har imidlertid no kome med krav om null salting i Nordfjella med tilgrensande områder dei neste åra. Skjer dette vil det medføre store utfordringar for beitenæringa i Nordfjella, og "gjestesauen" til området i åra framover. Fylkesmann har allereie forberedt avbøtende tiltak for Nordfjella på 3. Mill for beitesesongen 2019.

Mi tid som fylkesleiar er no omme. Utfordringar for beitenæringa er mange, kanskje større enn på mange år.
Så, eg vil ynskje alle medlemmer av Buskerud Sau og Geit Lykke til med gode engasjement i åra framover!

Mvh. Tor Grøthe.

REFERAT FRA ÅRSMØTE
TYRIFJORD HOTELL 23. – 24. FEBRUAR 2018

Leder Tor Grøthe åpnet med å ønske alle velkomne til årsmøte for 2017
Kort presentasjon av lokallag:

Gol

Har utfordringer med å få tillitsvalgte til styret og har luftet forslag om sammenslåing med Hemsedal. Fårefestivalen tar mye tid og det er de samme som stiller opp ved dugnadsarbeid.

Hol

Skrantesjuka på rein i forhold til beite har tatt mye tid og ekstra arbeid. Veldig fornøyd med grillaksjon.

Hemsedal

Mye det samme som Gol – utfordringer med tillitsvalgte. Laushunder har tatt ca 50 sau i 2017 og er et økende problem. Båndtvangen er utvidet. Skrantesjuka har også tatt mye tid og gitt en del utfordringer.

Ål

50 medlemmer men dårlig frammøte på årsmøte. Har ny beitebruksplan og skrantesjuka har også her tatt mye tid.

Flå

Er et lite lag med 7 medlemmer hvor 3-4 er pensjonister. Har søkt om å gå inn i Nes sau og geit. Rovdyr har ikke vært så stort problem annet enn noe trøbbel i Sørbygda.

Modum

Har gjennomført 100 årsjubileum, dugnad på grillaksjon i sommer sammen med Bonde og småbrukarlaget. Satt opp viltkamera og fulgt opp disse med inspeksjoner.

Numedal / Sandsvær

Laget har diskutert deling av laget mot Nore/Uvdal og eventuelt til Øvre Eiker .
Vanskelig med å få tillitsvalgte til å stille opp. Problem med laushunder.

Nes

Har fått 2 nye medlemmer Utleie av 30 kåralam, driver værholdslag og har bra økonomi. Problem med laushund i hyttefelt og styret består av 4 damer og en kar!

Eggedal

Ingen endringer og dårlig rekrutering, Gjennomfører møter med 17 medlemmer. Krødsherad har 6 medlemmer Gjennomfører årsmøte, ullinnsamling og har 40 årsjubileum.

Røyken/Hurum

16-18 medlemmer. Har starten værring som skaper aktivitet. Ullinnsamling. Mye hytter i området men lite hundeskader. Usikker på hvordan det går ved kommunesammenslåing.

Lier
Stort lag med gode beiteområder som det er viktig å ivareta. Aktiviteter er ullinnsamling, grilling på Lierdagene og oppdatering på snyltere. Tilskudd reduseres men det er et stort jordbruksmiljø.
Nore/Uvdal
Har hatt to medlemsmøter om forberedelse til lamming, et om foring av sau og på årsmøte Inge Midtvedt om transportdyktige dyr. Beitebruksplan under arbeid. Mangel på klippere kan fort bli et problem. Snylteproblematikken er også aktuelt tema. Stille om rovdyrdokumentasjon – uten jakt = lite sporing. Har utfordringer med laushund. Laget har arrangert to gjeterhundkurs.
Øvre Eiker
Har 30 medlemmer og har ullinnsamling.

Sak 1. Konstituering
- Opprop
Det var i alt 20 av 28 stemmeberettiget og 23 frammøtt.
Av 18 lokallag var 14 representert.
Jon Roar Grøstad representerte Avlsutvalget
Jon Sand representerte Buskerud gjeterhundnemnd
Erlend Brekken Yttri representerte valgkomiteen
- Godkjenning av innkalling og saksliste
Ingen bemerkning til innkalling og møtet ble erklært lovlig satt.
Gerd Jorde ble valgt til møteleder på årsmøte 2017

Sak 2. Valg av to representanter til å skrive under protokollen sammen med møteleder.
Vedtak: Raymond Sagsveen og Grete Ringdal ble enstemmig valgt til å skrive under protokollen sammen med møteleder Gerd Jorde.

Sak 3. Årsmelding
Leder gjennomgikk årsmelding og startet med lederens tale. Han informerte om framgangen til prosjektet «Sau i flere fjøs». På grunn av endring av mål for prosjektet vil dette tas opp med referansegruppa i nærmeste framtid. Informasjon sendes ut til lokallag.
- Kommentar fra Jon Sand til leders tale er at Jon Øen burde vært nevnt med stor innsats under arbeidet med skrantesjuka.
- Kommentar fra Jon Sand: Under styrets beretning burde gratulasjoner til EM vinner
Jaran Knive vært nevnt. BSG sendte gratulasjoner og blomster.
- Det må jobbes med å få en ildsjel og rett person til å ivareta hjemmesida til BSG.

- Korrigering: Under tillitsvalgte er feil leder skrevet under avlsutvalget, riktig skal være Knut Sørbøl.

Avlsutvalget for sau

Jon Roar Grøstad gikk igjennom årsmeldingen for avlsutvalget i Buskerud.
Kommentar fra salen om tidspunkt for gjennomføring av værmønstring, helg eller hverdag?
Regnskapet ble gjennomgått av Vinni Foss. Avlsutvalget får ikke lenger tilskudd til drift fra NSG avl. Det resulterer i mindre aktiviteten.

Buskerud gjeterhundnemnd

Jon Sand gjennomgikk årsmeldingen fra nemnda og informerte om bra aktivitet.
Korrigering av navn til Knut Ove Bakkerud
Regnskapet ble gjennomgått uten kommentarer.
Vedtak: Årsmeldingen med regnskap for avlsutvalget og gjeterhundnemnda er enstemmig vedtatt med de korrigeringene som er nevnt.

Sak 4. Regnskap

Knut Reidar Bråten gjennomgikk revidert regnskapet for 2017
Vedtak: Regnskapet er enstemmig godkjent.

Sak 5. Handlingsplan

Måned	**Aktivitet**	**Ansvar**
Desember/Januar	Planlegge årsmøte m/arbeidsplan/budsjett. Leder har møte med valgkomiteen	Styre
Februar	Gjennomføre årsmøte.	Styre
Okt. / nov.	Gi innspill til jordbruksforhandlingene og involvere lokallag. Følge med på utvikling og endring i Markedsreguleringen og tilskuddsordningene - spre informasjon.	Alle
Mars	Styremøte - dialogmøte med MD om endring av rovdyrsone. Møte om Beredskapsplan Oppnevne råd og utvalg.	Styre
April	Prosjekt -tur til Vestlandet	Leder
Juni	Grillaksjon	Alle
Juni	Dialogmøte med gjeterhund og delta i kurs for å utdanne Kadaverhund	Styre
Juni	Dialogmøte med avlsutvalg	Styre
November	Dialogmøte med geit	Styre
April	Oppfølging av utsatte viltkamera i nedre del av fylket. (sørover mot Numedal)	Leder
Høst / november	Høstsamling og værmønstring. Kurs i bruk av Kadaverhund	Styre
Mars/ oktober	Prosjekt fagkurs Best på sau	Styre
Desember /januar	Oppfordre til god sporing av gaupe.	Styre

Videre skal fylkeslaget arbeide:

* Rovdyrproblematikken
* Opprette allianse mot lokale politikere
* Samarbeid med Fylkesmann, Buskerud Bondelag og Buskerud småbrukarlag
* Arbeide for økt optimisme i saueholdet med prosjekt "Sau i flere fjøs"
* Styrke geiteholdet i Buskerud

- Angående viltkamera så er det ønskelig om aktiviteten kan utvides til andre lokallag. Viltkameraene virker bra og gir en god dokumentasjon på hvilke rovdyr som finnes i område. Litt problem med nedsnøing nå i vinter og erfaring tilsier at en bør vurdere andre steder for plassering. Tilbakemelding på dette er ønskelig og områder med mye tap bør prioriteres. Tidsperspektivet for telling fram til 1.10 virker noe urettferdig. NINA bør være raskere med å legge ut bilder fra kameraene.
Styremedlemmer er påmeldt møte angående beredskapsplan for Buskerud innkalt av Buskerud Bondelag 22. mars
Kommentarer fra salen:
- Økonomiene i saueholdet må ivaretas i forhold til overproduksjon.
- Hva skjer om søyer går ut av markedsregulering i forhold til mottakerplikt?
- Lager av søyer bygger seg opp og er en utfordring. Får ikke eksportert.
- Hva om alle går ned noen % av nåværende antall sau?
- Diskusjon angående innføring av kvoter eventuelt to pris system.
- De faste kostnadene er der uansett hva vi gjør.
- Lam ut i butikk er første bud for å få bukt med overproduksjon.
- Ferske lam i gjennom hele året?
- Enkle produkter er viktig. Middag til under kr 100,-

Sak 6. Innkomne saker

En sak fra Lier sau og geit er kommet innen fristen.

Markedsføring av norsk lam og fårekjøtt

Lier Sau og Geit stiller spørsmål ved det ensidige fokuset på overproduksjon og tiltak for å redusere overskuddslageret. Det er viktig at det er fokus på dette området, men vi etterspør bedre markedsføring av det flotte og unike lammekjøttet som vi produserer i Norge. Vi tror at forbruket av lammekjøtt, og fårekjøtt kan økes betydelig med gode markedskampanjer, dette bekreftes også i nylig undersøkelse i Norsk Sau og Geit.
Vi opplever at butikkene er tomme for lammekjøtt, selv om det er betydelig kjøtt på lager. Dette er for oss uforståelig, selv om det er mye markedsmakt og innkjøpsstrategier som ligger bak dette. I stedet for å klage på Nortura eller Bondelaget for dårlig distribusjon og markedsføring, ønsker vi at vi som sauebønder selv tar ansvar for at norske forbrukere skal få øynene opp for alt det flotte ved norsk sauehold og fordelene med lammekjøtt. Vi ser heller ikke at norske sauebønder får nytte av midlene som samles inn via omsetningsavgiften.
Av den grunn ønskes vi at Norsk Sau og Geit skal ta ansvar for en felles dugnad fra alle norske sauebønder. En liten innsats fra hver vil gi et meget godt grunnlag for markedsføringskampanjer. Vi foreslår at vi kan samle inn penger fra Norges sauebønder, hvor alle betaler eksempelvis 10 kr per vinterfôra sau. Fra SSB sine sider var det 1 095 669 vinterfôra sau i 2016. Dette vil gi et markedsføringsbudsjett

på over 10 000 000 kroner. Riktignok vil trolig ikke alle være med på en slik innsats, men selv med 50% oppslutning vil vi ha gode midler for markedsføring.

Videre ønsker Lier Sau og Geit at midlene brukes for å engasjere et dyktig markedsføringsselskap som kan utvikle markedsmateriell, lage markedsstrategier og gjennomføre kampanjene på en meget profesjonell og nytenkende måte.

Markedsføringen kan skje gjennom radio, tv, sosiale medier eller andre aktuelle plattformer som markedsføringsselskapet finner passende.
Med dagens fokus på økt dyrevelferd, miljøvennlig kjøttproduksjon, ressursutnyttelse og de negative konsekvensene av verdens økte penicillin bruk bør det være mange muligheter for å markedsføre norsk lammekjøtt som treffer den norske forbruker. Det samme kan også gjøres med fokus på norsk fårekjøtt.
Vi må markedsføre lammekjøttet som det unike og naturlige produktet av lam som beiter på utmarksbeiter med minimalt bruk av kraftfôr og hvor dyrevelferden er høy, ref. artikkel om norsk lam er råvare i verdensklasse. I tillegg bør det fokuseres på alt det negative ved importert kjøtt med tanke på dyrevelferd, penicillin bruk etc. den vanlige forbruker har lite kunnskap om. Viser også til boken «En hyllest til sauen» om hvilken jobb sauen gjør med det norske kulturlandskapet.
Mulighetene er mange, men vi kan ikke lenger sitte på gjerdet og vente på at andre skal gjøre jobben for oss.

Kilder:
https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/jordhus/aar/2016-04-08
https://www.landbruksdirektoratet.no/no/statistikk/utvikling/antall-dyr/voksne-sau/antall-husdyr-voksne-sau
http://www.nsg.no/forsiden/kan-lammekjottforbruket-dobles-article12976-364.html
https://www.harvestmagazine.no/artikkel/en-hyllest-til-sauen-fortellinga-om-det-lille-dyret-som-bygde-landet
https://www.landbruk.no/biookonomi/lam-lever-godt-fantastisk-produkt/
https://www.landbruk.no/biookonomi/norsk-lam-ravare-verdensklasse/

Bakgrunn for innkommen sak er mangel på lam i butikk samt overproduksjon.
Årsmøte har diskutert saken og ønsker å sende forslaget til NSG for å gjøre et forsøk på å øke bruken av sau og lam.

Vedtak: Årsmøte ønsker at forslaget om markedsføring av sau og lam sendes til NSG for om mulig å øke forbruket av sau og lam.

Sak 7. Valg

Erlend Brekken Yttri la fram forslag fra valgkomiteen.
Årsmøte diskuterte prosedyren for valgkomiteen og det kom fram ønske om å ha retningslinjer for komiteen.

VALGKOMITÈÈNs forslag for BUSKERUD SAU og GEIT
2018

Leder og nestleder velges for 1 år av gangen, resten av styret velges for 2 år. Skriftlig

	Styret	Valgt			På valg:
Leder	**Tor Grøthe**	**2017**	**1 år**	**Gjenvalg**	**2019**
Nestleder	**Gerd Jorde**	**2016**	**2 år**	**Gjenvalg**	**2020**
	Steinar Staaland	2017	2 år		2019
	Bjørn Næss	**2016**	**2 år**	**Gjenvalg**	**2020**
	Knut Reidar Bråten	2017	2 år		2019

Varamedlemmer velges for 1 år

1	**Gunn Hege Laugen**	**2018**	**2019**
2	**Lars Torkel Øi**	**2018**	**2019**
3	**Håkon Haug Laa**	**2018**	**2019**

Velges for 2 år

Revisorer		Personlig vara		
Barbro Dusegard	**2018**			**2020**
Kirsti Skrattegard	2019	Mette Feten		2019

	Valgkomitè		Valgt	Personlig vara		Valgt
Leder	Stein Lauvrud	Geilo	2016	Sjur Søndreål	Ål	2016
	Steinar Bergerud	Rødberg	2015	Kjell Ole Fønstelien	Uvdal	2015
	Erlend B. Yttri	Skotselv	2017	Kristian Skretteberg	Modum	2017
	ny	Gol/Nes /Flå	2018	ny	Gol/Nes /Flå	2018
	Rose Mari Skarde	Eiker	2018	Svein Ingebo	Skotselv	2017

Godtgjørelse 2018:

Leder	12000.-
Kasserer	5000.-
Møtegodtgjørelse	1200.-

Km godtgjørelse etter statens satser

Vedtak: Valgkomiteens forslag ble enstemmig godkjent og godtgjøres som i 2017. Styret utarbeider retningslinjer for arbeidet i valgkomiteen for vedtak i årsmøte 2019

Sak 8. Budsjett

	Regnskap	Regnskap	Budsjett
INNTEKTER	2016	2017	2018
Kontingenter	141780	138970	142000
Refundert møter	53035	18200	40000
Prosjekt "Sau i flere fjøs	40000	150000	156200
Renteinntekter	1269	1242	3000
Nortura, kontor m/sekretær	60000	60000	60000
	296084	368412	401200
UTGIFTER			
Honorarer	86492	71600	75000
Møteutgifter	15388	20130	20000
Reiseutgifter	23496	19277	20000
Telefon, gebyr, kontorrek.	8957	5017	6000
Samlinger/årsmøte	86527	54860	55000
Gaver, premier, støtte		9975	5000
Innleide tjenester	1200	1200	1200
Arbeidsgiveravgift	7249	7589	7000
Gjeterhund nemnda			2000
Prosjekt "Sau i flere fjøs	-51980		150000
Nortura, kontor/sekretær	60000	60000	60000
	237329	249648	401200

Vedtak: Framlagt budsjett ble enstemmig godkjent

STYRET

Styret har i beretningsåret bestått av følgende:

Leder:	Tor Grøthe	3560 Hemsedal
Nestleder:	Gerd Jorde	3540 Nesbyen
Kasserer:	Knut Reidar Bråten	3536 Noresund
Styremedl.:	Steinar Staaland	3628 Veggli
	Bjørn Næss	3370 Vikersund
1. varamedlem:	Gunn Hege Laugen	3628 Veggli
Sekretær:	Nortura Sa v/Vinni Foss	3550 Gol

Det har i året vært avholdt 8 styremøter.

- Det ble søkt om midler fra NSG til å gjennomføre Klippekurs. Det ble for få påmeldte så kurset ble avlyst.
- Det ble søkt om midler fra Fylkesmann til å gjennomføre Kadaverhundkurs. Kurset ble gjennomført og Buskerud fikk to godkjente ekvipasjer.
- Værmønstringen ble gjennomført 1. november på Lien i samarbeid med avlsutvalget.

1. vara er innkalt til styremøtene. Det er i året behandlet 74 saker.
I tillegg til styremøter har det vært kontakt per telefon og på e-post mellom styremedlemmene.

Av saker kan disse nevnes:
- Rovdyrproblematikken og fellingstillatelse.
- Innspill til jordbruksforhandlinger
- Nedslakting av rein PGA Skrantesjuke
- Fårefestivalen på Gol
- Arbeid med å få beredskapsplan på plass ved rovdyrangrep i samarbeid med Bondelaget
- Grilling av lam i samarbeid med NSG og butikk

Sekretær
Samarbeidsavtale om sekretærfunksjon mellom Nortura Sa og Buskerud Sau og Geit er i året uendret. Gjensidig frist for oppsigelse av avtalen er på 3 måneder.

Buskerud Sau og Geit
er medlem av Buskerud landbruksselskap

Forsikringer
Gjensidige samarbeider med Norsk Sau og Geit og gir tilleggsfordeler utover de rabatter du

kan få gjennom medlemskap i andre organisasjoner, som Norges Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag.
Hjemmeside for Buskerud sau og geit
Sekretær oppdaterer med referater fra styremøter og eventuelt innspill fra medlemmer.
Sigmund Waaler Røed vil være medansvarlig med å legge ut informasjon om gjeterhund og eventuelt andre oppdateringer.
Lokallag som måtte ønske det, kan opprette egne sider.

Representasjoner:
Tor Grøthe:

- Representasjonsmøter i NSG
- Samarbeid med Fylkesmann angående rovdyr
- Samordningsmøte om rovdyr
- Beredskapsplan
- Jordbruksforhandlinger
- Skrante-sjuka

Bjørn Ness og Knut Reidar Bråten har fulgt opp viltkamera i nedre del av fylket.

Knut Reidar Bråten har representert fylkeslaget i avlsutvalget.
Gerd Jorde har representert fylkeslaget i Buskerud gjeterhundnemnd.

Værmønstring.
Værmønstring ble arrangert i samarbeid med Avlsutvalget på Lien videregående skole, 1. november. Foredragsholder var Håkon Haug Laa og det møtte ca. 30 stykker.

Rønnaug Flattum og Grethe Ringdal fikk godkjent kadaverhund
Vi gratulerer!

Tillitsvalgte i Buskerud Sau og Geit 2018

Leder:	Tor Grøthe	3560 Hemsedal
Nestleder:	Gerd K. Jorde	3540 Nesbyen
Kasserer:	Knut Reidar Bråten	3536 Noresund
Styremedlem:	Steinar Staaland	3628 Veggli
	Bjørn Næss	3370 Vikersund

Varamedlemmer

1. Gunn Hege Laugen	3628 Veggli
2. Lars Torkel Øi	3484 Holmsbu

Revisorer	Personlig vara:
Barbo Dusegard, Vats	
Kirsti Skrattegard, Ål,	Mette Feten, Ål

Valgkomité:

Stein Lauvrud, Geilo	Sjur Søndrål, Ål
Steinar Bergerud, Rødberg	Kjell Ole Fønstelien, Uvdal
Erlend B Yttri, Skotselv	Kristian Skretteberg, Modum
Rose Mari Skarde, Eiker	Svein Ingebo, Skotselv

Avlsutvalget for sau:

Ring 61, Knut Erik Slåtto	3576 Hol
Ring 62, Per Kvelprud	3570 Ål
Ring 63, Knut Sørbøl	3550 Gol
Ring 64, Jon Roar Grøstad	3421 Lierskogen
Ring 65, Nils Peter Undebakke	3632 Uvdal
Ring 67, Sigbjørn Grøthe	3579 Torpo
Ring 69, Heide Akselsen	3483 Kana

Leder: Knut Sørbøl
Fra Buskerud sau og geit: Knut Reidar Bråten

Buskerud Gjeterhundnemnd:

Jon Sand	Lier
Sigmund Waaler Røed	Lier
Steinar Hagen	Gol
Håvard Brevik	Ål
Jane Kristiansen	Vikersund
Jon Bergerud	Nore
Jon R Aas	

Leder: Jon Sand
Fra Buskerud sau og geit: Gerd Jorde

LOKALLAG OG ANTALL MEDLEMMER

I alt 18 loklallag er tilsluttet BSG. Tabellen nedenfor gir oversikt over lag og ledere i 2018 samt medlemmer per 1.1.2019.

					Herav antall:			
LOKALLAG:	**LEDER:**	**ADRESSE:**	2017	2018	husst.-medl.	støttemed.	æresmedl.	ut- send.
Lier	Arne Chr. Sand	3408 Tranby	47	39	9	4		2
Eggedal	Knut Helge Kaugerud	3359 Eggedal	19	20	2	2		1
Gol	Per Liahagen	3550 Gol	25	24		2	2	1
Hemsedal	Raymond Sagsveen	3560 Hemsedal	25	24	2	3		1
Hol	Robert Søndreål	3576 Hol	34	35	4	1		2
Krødsherad	Bjørn Kristian Bråten	3535 Krødsherad	9	8	1			1
Flå	Bjørn Ole Pettersborg	3539 Flå	8					
Modum	Anton Mayrhofer	3340 Åmot	41	44	6	1	1	2
Nes / Flå	Gerd Jorde	3540 Nesbyen	46	50	4	1	1	2
Numedal/Sandsvær	Anders Bakken	3624 Lyngdal	31	31	4	0		2
Ringerike	Guro Dæhlen	3517 Hønefoss	30	31	2	4	1	2
Røyken/Hurum	Ølars Torkel Øi	3484 Holmsbu	15	14	1	1		1
Skurdalen/Dagali	Aslak G. Skurdal	3580 Geilo	8	7				1
Tunhovd	Hallgeir Lislegård	3540 Nesbyen	3	4	2	1		1
Nore / Uvdal	Grethe Ringdal	3630 Rødberg	55	51	3	0	1	3
Vats / Leveld	Anne Lise Sorteberglien	3570 Ål	39	38	6	2	2	2
Øvre Eiker	Jørn Andersen	3300 Hokksund	30	32	3	4	2	2
Ål	Lars Eivind Haugo	3579 Torpo	51	51	1	2	1	3
Buskerud sau og geit	Tor Grøthe	3560 Hemsedal	516	503	50	28	11	29

ÅRSMELDING FOR AVLSUTVALGET I BUSKERUD

Avlsutvalget har i beretningsåret bestått av:
Leder: Ring 63 Knut Sørbøl, Ring 64 Jon Roar Grøstad, Ring 65 Nils Peter Undebakke, , Ring 67 Sigbjørn Grøthe og Ring 69 Heide Akselsen Ring 62 Per Kvelprud.

Avlsutvalget har hatt to møter samt gjennomført kåringer og værmønstring. Leder har deltatt på møter i Regions utvalget for avl og er representant for region øst.

Avlsutvalget har ansvar for kåringene i fylket.
Modum, Uvdal, Hol, Nes – Gol - Hemsedal og Hurum samt Hallingdal spælring hadde i år felles samling til kåring, i Ål gjennomføres det gardskåring.

Sted	Utstillere	Bedømte lam		Kåra		Kåra på disp		Vraka	
Gardskåring	6	13	100 %	6	46 %	6	46 %	1	8 %
Gol	25	163	100 %	107	66 %	10	6 %	46	28 %
Hol	8	63	100 %	55	87 %	0	0 %	8	13 %
Hurum	6	24	100 %	17	71 %	0	0 %	7	29 %
Modum	22	119	100 %	84	71 %	13	11 %	22	18 %
Nore og Uvdal	8	64	100 %	53	83 %	1	2 %	10	16 %
Ål	15	92	100 %	70	76 %	0	0 %	22	24 %
Buskerud 2018	**87**	**538**	**100 %**	**392**	**73 %**	**30**	**6 %**	**116**	**22 %**
Buskerud 2017	**90**	**578**	**100 %**	**457**	**79 %**	**31**	**5 %**	**90**	**16 %**
Buskerud 2016	**91**	**551**	**100 %**	**414**	**75 %**	**36**	**7 %**	**101**	**18 %**

Fordelt på viste raser

Rase	Utstillere	Bedømte lam		Kåra		Kåra på disp		Vraka	
Spæl (kvit)	6	33	100 %	22	67 %	1	3 %	10	30 %
Suffolk	1	2	100 %	2	100 %	0	0 %	0	0 %
NKS	64	419	100 %	332	79 %	0	0 %	87	21 %
Texel	3	12	100 %	0	0 %	12	100 %	0	0 %
Pelssau	1	1	100 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %
Gmlnorsk spæl	11	41	100 %	25	61 %	0	0 %	16	39 %
Blæset	2	5	100 %	1	20 %	4	80 %	0	0 %
Nor-X	1	2	100 %	2	100 %	0	0 %	0	0 %
Farga spæl	5	22	100 %	6	27 %	13	59 %	3	14 %
Charollais	1	1	100 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %

Utrangeringsårsaker

Vrakings årsak	Buskerud			Landet		
	Antall	% av vraka	% av bedømte	Antall	% av vraka	% av bedømte
Testikler	2	1,7	0,4	91	5,2	0,9
Horn	1	0,9	0,2	32	1,8	0,3
Feil bitt	7	6	1,3	99	5,7	1
Kryss	4	3,4	0,7	4	0,2	0
Bein	4	3,4	0,7	132	7,6	1,4
Dødhår	2	1,7	0,4	230	13,2	2,4
Farga hår	11	9,5	2	71	4,1	0,7
Marg	43	37,1	8	473	27,2	4,9
Grov ull	5	4,3	0,9	35	2	0,4
Filta ull	8	6,9	1,5	93	5,4	1
Kort ull	5	4,3	0,9	111	6,4	1,1
Utypisk ull	4	3,4	0,7	113	6,5	1,2
O-indeks	1	0,9	0,2	21	1,2	0,2
Helhets vurdering	3	2,6	0,6	62	3,6	0,6
Annet	16	13,8	3	86	5	0,9
Totalt	**116**	**100**	**21,6**	**1737**	**100**	**17,8**

https://www.saueavl.nsg.no/karingsstatistikk_meny.cfm

Værmønstring
Mønstringen ble gjennomført på Lien onsdag 2. november i samarbeid med Buskerud sau og geit.

Styrer for værmønstringen: Knut Sørbøl
Dommer: Jon R Aas

Det stilte 20 værer Norsk kvite og 2 spælværer.

Det ble utdelt diplom til:
Spæl: 201727447 Store Mehank, gransket i ring 62 og oppaler er Frede Hammerstad
NKS: 201727025 Joar, gransket i ring 67 og oppaler er Helga Sorteberglien

Beste indeksvær 2018:
Fjellbror Slåtto 201727109 født hos Knut Erik Slåtto, gransket i ring 61.

Vi gratulerer!

Etter mønstring og mat ble det diskusjon/ informasjon blant deltagerne.

NSG v/ leder i avlsrådet Knut Sørbøl informerte om arbeidet og nytt fra avlsrådet.
Bondelaget v/ Håkon Haug Laa presenterte påbegynt arbeid mot jordbruksforhandlingene

Årsregnskap 2018

v/Vinni Foss Avisutvalget i Buskerud

	Note	2018	2017
Resultatregnskap			
Driftsinntekter og driftskostnader			
Annen driftsinntekt		47 750	54 500
Sum driftsinntekter		**47 750**	**54 500**
Lønnskostnader m.m.		40 117	44 322
Annen driftskostnad		18 869	23 900
Sum driftskostnader		**58 986**	**68 222**
Driftsresultat		**-11 236**	**-13 722**
Finansinntekter og finanskostnader			
Resultat før skattekostnad		-11 236	-13 722
Ordinært resultat		**-11 236**	**-13 722**
Ekstraordinære inntekter og kostnader			
Årsoverskudd (Årsunderskudd)		**-11 236**	**-13 722**
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		0	-13 722
Sum overføringer		**0**	**-13 722**

Årsregnskap 2018

v/Vinni Foss Avisutvalget i Buskerud

	Note	31.12.2018	31.12.2017
Balanse			
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Omløpsmidler			
Kundefordringer		2 745	5 837
Sum fordringer		**2 745**	**5 837**
Bankinnskudd, kontanter o.l.		45 815	54 289
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		**45 815**	**54 289**
Sum omløpsmidler		**48 560**	**60 126**
SUM EIENDELER		**48 560**	**60 126**

Årsregnskap 2018

v/Vinni Foss Avlsutvalget i Buskerud

	Note	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG GJELD			
Annen egenkapital		54 854	54 854
Ubundet resultat (ikke postert)		-11 236	0
Sum opptjent egenkapital		**43 618**	**54 854**
Sum egenkapital		**43 618**	**54 854**
Gjeld			
Skyldig offentlige avgifter		4 942	5 272
Sum kortsiktig gjeld		**4 942**	**5 272**
Sum gjeld		**4 942**	**5 272**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**48 560**	**60 126**

Årsskapet er revidert og funnet i orden.

Ål 12/2 - 19

Knut Skattegard

Lars Dungard

Årsmelding Buskerud gjeterhundnemnd.

Nemda har bestått av:
Leder Jon Sand, Sigmund Waaler Røed, Steinar Hagen, Håvard Brevik, Jane Kristiansen, Jon Bergerud og Jon R Aas
Det er avholdt 1 styremøte og telefonkontakt for å løse saker.

Fylkesmesterskapet
ble arrangert av Hallingdal gjeterhundlag på Geilo.
Det var et godt/vel gjennomført arrangement.
15deltakere i kl.3, 3 deltakere ikl.2 og 3 deltakere i kl.1
En stor takk til Hallingdal gjeterhundlag.

Landsprøver/Norges Cup
Ble arrangert på Øvre Eiker i juni med Øvre Eiker gjeterhundlag som arrangør.
Ble arrangert i Lier i september med Lier sau og geit som arrangør

Lokalprøver
Ble gjennomført i KL.1i Øvre Eiker i juni og i Hallingdal i oktober.
Dette ga 7 nye hunder med godkjent prøve (bruksprov).

Resultat fra NM.
Norgesmester Bea m/Jaran Knive.
Nr. 2 Gin m/Jaran Knive
Nr.11 Greg m/Arne Chr. Sand
Andre deltakere fra Buskerud som deltok men som ikke kom til finalen var:
Jane Kristiansen ,Kristin Bergan,Karen Bildstad og Jon Sand.

Kurs er gjennomført i:
Uvdal, Hallingdal, Øvre Eiker og Lier med ca.45 deltakere.
Det er også avholdt fellestreninger på samme plasser.

Leder har møtt på samling for fylkesledere på Gardemoen.

Styret

VOSS

Resultatrekneskap 2018

Buskerud Gjeterhundnemnd

Driftsinntekter	2018	Budsjett 2018	2017
Salgsinntekter			
Prøveavgifter	9 480		4 390
Sum driftsinntekter:	**9 480**		**4 390**
Driftskostnader			
Dommerutgifter	2 000		38 595
Bankutgifter	21		28
NM	6 000		2 379
Møter	3 125		1 413
Premier			
Kurs	4 600		14 500
Sum driftskostnader:	**15 746**		**56 911**
Driftsresultat:	**-6 266**		**-52 521**
Finansinntekter og -kostnader			
Renteinntekter			
Rentekostnader			
Årsunderskot	**-6 266**		**-52 521**

Statistikk fra organisert beitebruk, tilskuddsordninger og erstatninger for tap av husdyr til rovvilt i 2018

Tabellen under viser omfanget av utmarksbeiting i Buskerud basert på søknader om produksjonstilskudd i jordbruket for 2018 og 2017 (tallene i parentes). Tallene er hentet fra søknader om produksjonstilskudd i jordbruket.

DYR SLUPPET PÅ UTMARKSBEITE	ANTALL BRUK	ANTALL DYR
Mjølkekyr og ammekuer	235 *(216)*	5 007 *(4 399)*
Øvrig storfe	256 *(243)*	6 653 *(5 984)*
Sauer, 1 år og eldre	482 *(468)*	36 953 *(36 406)*
Lam, født i år	480 *(464)*	63 055 *(63 294)*
Geiter, voksne og kje	32 *(33)*	3 007 *(2 954)*
Hester	81 *(70)*	422 *(353)*

Kilde: Landbruksdirektoratet.

Tabellen viser en liten økning fra 2017-2018 for alle dyreslag som slippes på utmarksbeite med unntak av lam.

Saueholdet er den største husdyrproduksjonen i Buskerud regnet i antall bruk og antall dyr. Kommunene Nes, Ål, Hol, Nore og Uvdal og Lier hadde i 2018 alle over 3 000 søyer i koden «Sauer, født i fjor eller tidligere, sluppet på utmarksbeite» (Ål slapp 6 683 søyer i samme koden).

En sammenligning av antall sau og antall bruk med sau fra telling 1. januar 2008 til 1. mars 2018, viser en nedgang på 41 bruk (fra 594 til 553, tilsvarende 7 %) og 843 sauer (fra 44 232 til 43 389). Den prosentvise nedgangen i antall bruk med sau har vært størst i Sigdal og Hallingdalskommunene Hol, Ål, Gol og Flå. Størst har den prosentvise nedgangen vært i Gol (33 %), dernest Sigdal (26 %), og Flå (23 %, men her er det kun ti sauebruk igjen). Vi registrerer også en nedgang på 14 bruk (fra 106 til 92) i den største sauekommunen Ål. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse har siden 2008 steget med fire *«sauer født i fjor eller tidligere»* og er nå på 78,5.

Ordningen med driftstilskudd til beitelag favner alle dyr som faktisk bruker utmarksbeite – også melkende dyr. Formålet med tilskuddsordningen er å legge forholdene til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tapet av dyr på utmarksbeite og fremme/opprettholde de særegne kulturlandskapene på utmarksbeitene. Tilskuddet beregnes etter antall hjemsankede dyr. Det endelige driftstilskuddet for 2018 ble på henholdsvis kr 17 og 20 per hjemsanka småfe og storfe/hest (dette er en økning på 3 kr per hjemsanka dyr i forhold til de foreløpige satsene). Driftstilskuddet blir utbetalt sammen med ev. annet tilskudd i Regionalt miljøprogram i jordbruket i Buskerud (RMP) i midten av mars 2019.

Beitelagene har også for 2018 fulgt opp egen rapporteringsordning med innmelding av resultater fra beitesesongen. Fylkesmannen berømmer denne innsatsen. Tabell og figurer (se vedlagt) viser en del av dette datamaterialet.

Beitesesongen

Organisert beitebruk i Buskerud har 600 medlemmer fordelt på 31 beite- og sankelag. Det ble i 2018 sluppet ca. 33 400 søyer, 57 900 lam og 6 150 storfe fordelt på fjell-, blandings- og

skogsbeiter i Buskerud. Dette er en økning på nesten 1 000 storfe og en nedgang på rundt 800 lam fra 2017. Over 90 prosent av alt småfeet og rundt 50 prosent av storfeet som slippes på beiter i fylket vårt, er organisert i sanke- og beitelag. Buskerud har med dette fortsatt et av landets best organiserte beitebruk.
Statistikken fra organisert beitebruk viser at det ble tapt rundt 2 450 lam (en nedgang på 250 lam fra året før) og 850 søyer (en økning på 150 søyer fra året før) på utmarksbeitene i Buskerud i 2018. Dette tilsvarer et gjennomsnittlig lammetap på 4,2 prosent, søyetap på 2,6 og et totaltap for sau (søyer og lam) på 3,6 prosent (uendret).

Det er store forskjeller mellom fjell- og skogsbeiter når det gjelder lammetap. Gjennomsnittlig lammetap på skogsbeiter i 2018 var 6,1 prosent, mens det på fjellbeiter var 2,9 prosent (kun små endringer fra året før). Vi må så langt tilbake som 1994 for å finne tilsvarende lave lammetap (4,8 %) på skogsbeiter i Buskerud. Søyetapet har økt litt fra i fjor for både fjell-, blandings- og skogsbeiter. Ifølge Veterinærinstituttet kan dette skyldes planteforgiftning på grunn av dårlig tilgang på gode beitevekster grunnet den ekstreme tørken (*kilde: Magasinet Én helse nr. 2 2018*).

Det er beitelagene i kommunene Krødsherad, Flå og Ringerike og Hole som hadde de største lammetapene i 2018. Deler av Ringerike (Nordmarka) og Hallingdal (øst) ble rammet av ulveskader gjennom hele eller store deler av beitesesongen.

Løshunder og store rovdyr som gaupe og kongeørn vurderes som de viktigste tapsårsakene i 2018. Løshunder i beiteområdene er et økende problem.

Det rapporteres ellers om en god beitesesong med tanke på beitekvalitet, beiteutnyttelse og dyras tilvekst. Flere områder hadde problemer med at dyra har trakk ut av beiteområdene sine på leit etter bedre beiter under den tørre beitesesongen. Når områdene som ellers er avgrensa med bekker og småelver tørker ut, blir det vanskelig å holde sauen innenfor området. Til tross for at det var tørt i fjellet, ble lammevektene gode.

Erstatninger for tap av husdyr til rovvilt

Fylkesmannen mottok og behandlet 46 søknader om erstatning for tap av sau til fredet rovvilt i Buskerud i 2018. Skader fra ulv i to områder har ført til en økning i antall erstattede dyr og erstatningsutbetalinger i 2018. Tapstallene er likevel fortsatt lave sammenlignet med tidligere år.

Søknadene i 2018 fordeler seg på 15 av fylkets 21 kommuner (ingen fra Flesberg, Drammen, Nedre Eiker, Røyken, Hurum eller Kongsberg). 24 av søknadene kommer fra Hallingdalskommunene, mens ti kommer fra midt-fylket (Sigdal, Krødsherad, Modum, Øvre Eiker og Lier). Spesielt i år er at det er mange søknader om erstatning for situasjoner med skader fra ulv i Nordmarka i Ringerike og på østsiden av Hallingdal i 2018. Det er derfor høye omsøkte og erstattede tap til ulv, mens omsøkte og erstattede tap til gaupe er lave sammenlignet med tidligere år.

Det er samlet gitt erstatning for til sammen 91 voksne sauer og 475 lam drept av fredet rovvilt ulv og gaupe i Buskerud med en samlet utbetaling på ca. 1,4 millioner kroner. De fleste dyr er erstattet som drept av ulv, se tabell under. Det er imidlertid en usikkerhet i tallene om det er gaupe eller ulv som er tapsårsak, da det har vært dokumenterte tap til begge arter i samme beiteområder. Det er dermed vanskelig å vurdere hva som er skadeårsak, og antatt tap til rovvilt er skjønnsmessig fordelt mellom gaupe og ulv. Det er ikke gitt erstatning for andre skadegjørere enn gaupe og ulv i 2018.
Se Fylkesmannen i Oslo og Viken sin nettside for mer utfyllende opplysninger om årets

rovvilterstatninger. Se også http://www.rovbase.no/

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Fylkesmannen fikk tildelt 850 000 kroner til tiltak i beiteområder i 2018. Flere beitelag fikk tilskudd til fellestiltak i form av sperregjerder, sankekveer, ferister og radiobjeller spesielt til storfe og hester innenfor Nordfjella sone 1 på grunn av skrantesjuke CWD) og skjerming av saltplasser for andre enn sau. Vi mottok og behandlet i alt 15 søknader med et samlet kostnadsbeløp ca. 940 000 kroner. Dette av betydelig lavere kostnader enn tidligere år, og vi fikk derfor ikke brukt opp hele tildelingen. Planen var å ha en ny søknadsrunde høsten 2018, men grunnet omprioritering av arbeidsoppgaver hos Fylkesmannen som følge av et svært høyt antall søknader om erstatnings for avlingssvikt etter tørken sommeren 2018, ble dessverre dette skrinlagt. Midlene som ikke ble benyttet i 2018 er overført til 2019.

Tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovvilt

Fylkesmannen legger vekt på å prioritere og utføre forebyggende tiltak som kan gi varig tapsreduksjon. Erfaringsmessig er det mest virksomme tiltaket å flytte sau fra belastete skogsbeiter til mindre rovviltutsatte beiter (fjellbeite). Dette er også i år fulgt opp i relativt stort omfang sett i relasjon til våre økonomiske rammer. Vi har også tatt initiativ til, deltatt i og gitt økonomisk støtte til et prosjekt om beredskapsplaner for beitelagene i fylket slik at de kan stille best mulig forberedt ved akutte hendelser.

I 2018 brukte vi 1,6 mill. kroner på forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. Vi mottok 20 søknader om midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader og fire søknader om midler til konfliktdempende tiltak. Vi ga avslag på én søknad om tilskudd til forebyggende tiltak (søknaden gjaldt tilskudd til sankefelle for storfe) og en om tilskudd til konfliktdempende tiltak (sporingsturer og ulvekvelder utenfor Buskerud). Samlet omsøkt beløp til forebyggende tiltak var 2,99 millioner kroner. Den største tilskuddsandelen gikk til flytting til fjellbeiter (kr 393 930), utsatt beiteslipp pga. ulv i beiteområde til Ringerike og Hole beitelag (kr 300 000), tekniske tiltak som radiobjeller (kr 187 000) og bruk av vokterhund, vokting innmark (kr 53 000).

Tilskuddene til konfliktdempende tiltak gikk til Rovdyrskolen i Øst- og Sør-Norge ved Bjørneparken Rovdyrsenter (kr 70 000), Scandcam Viltkamera i midtre og nedre deler av Buskerud (kr 200 000), kurs kadaverhunder i regi av Buskerud Sau og Geit (kr 30 000) og kr 70 000 til godtgjøring, vederlag, kunngjøring avsatt av Fylkesmannen.

I beiteområdene med ulv (Nordmarka og Hallingdal øst) ble det gitt fellingstillatelser som løpende ble forlenget ved nye skader og påvist forekomst av ulv (utgifter på til sammen kr 300 000 til interkommunalt skadefellingslag). Det ble ikke felt ulv, men ei ulvetispe ble felt under lisensfelling i Nordmarka etter beitesesongen. Det er ikke søkt om eller iverksatt fellingstillatelser på andre arter i 2018.

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

Oppsummering av beitesesongen i Buskerud 2018

Marit Surlien Hoen

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

Nøkkeltall for Buskerud

- Organisert beitebruk har 600 medlemmer fordelt på 31 lag
- Det ble i år sluppet ca. 33 400 søyer, 57 900 lam og 6 150 storfe på utmarksbeite i Buskerud gjennom denne ordningen
- Gjennomsnittlig tapsprosent for lam og søyer ble henholdsvis 4,2 og 2,6 prosent
- Totaltapet for sau (søyer og lam) ble 3,6 prosent

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

UTVIKLING I TAP AV LAM 2000-2018
SETT I FORHOLD TIL NORMALTAP FOR HVER BEITETYPE

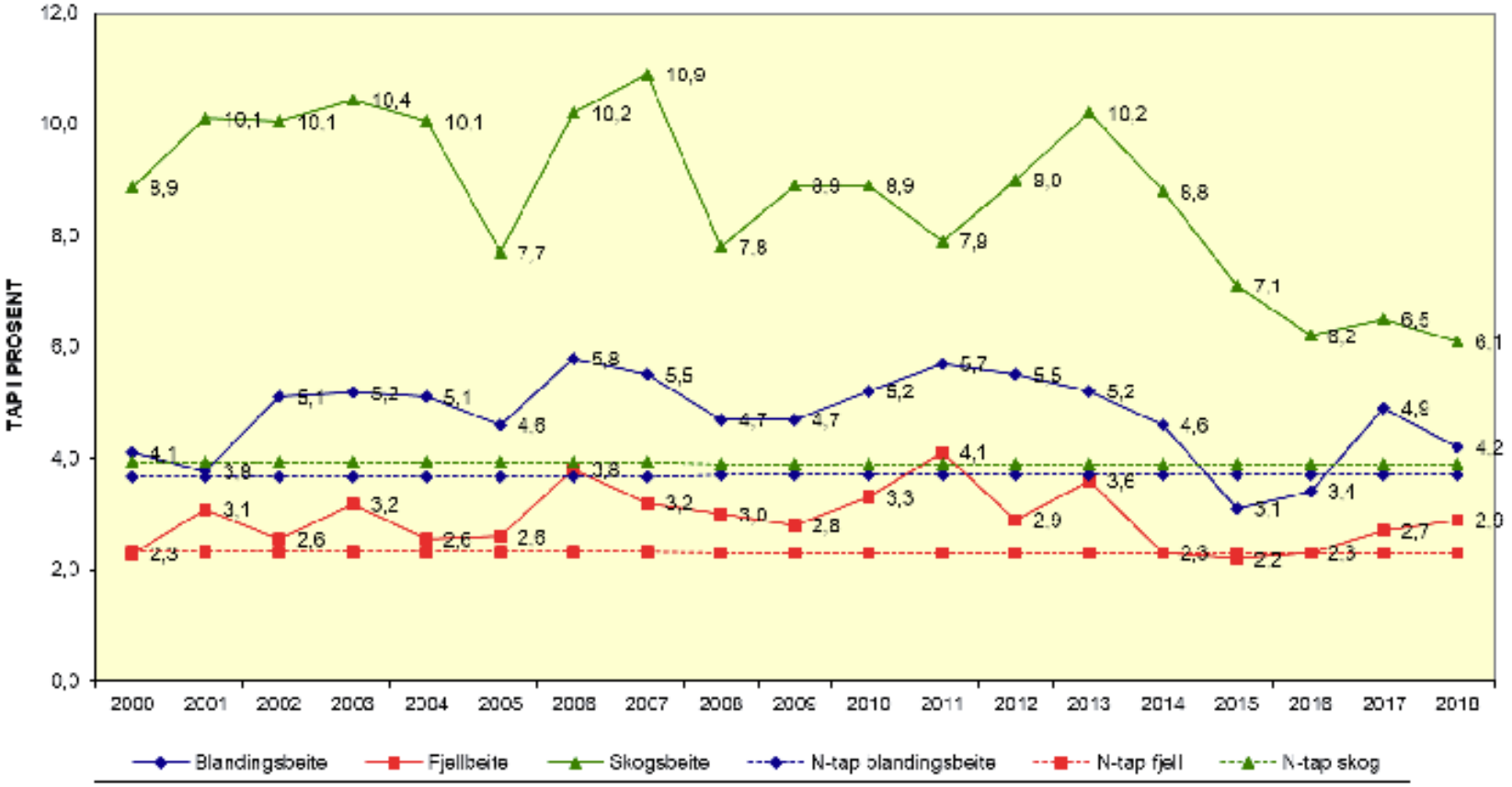

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

UTVIKLING I SØYETAP I BUSKERUD 2000-2018
SETT I FORHOLD TIL NORMALTAP FOR HVER BEITETYPE

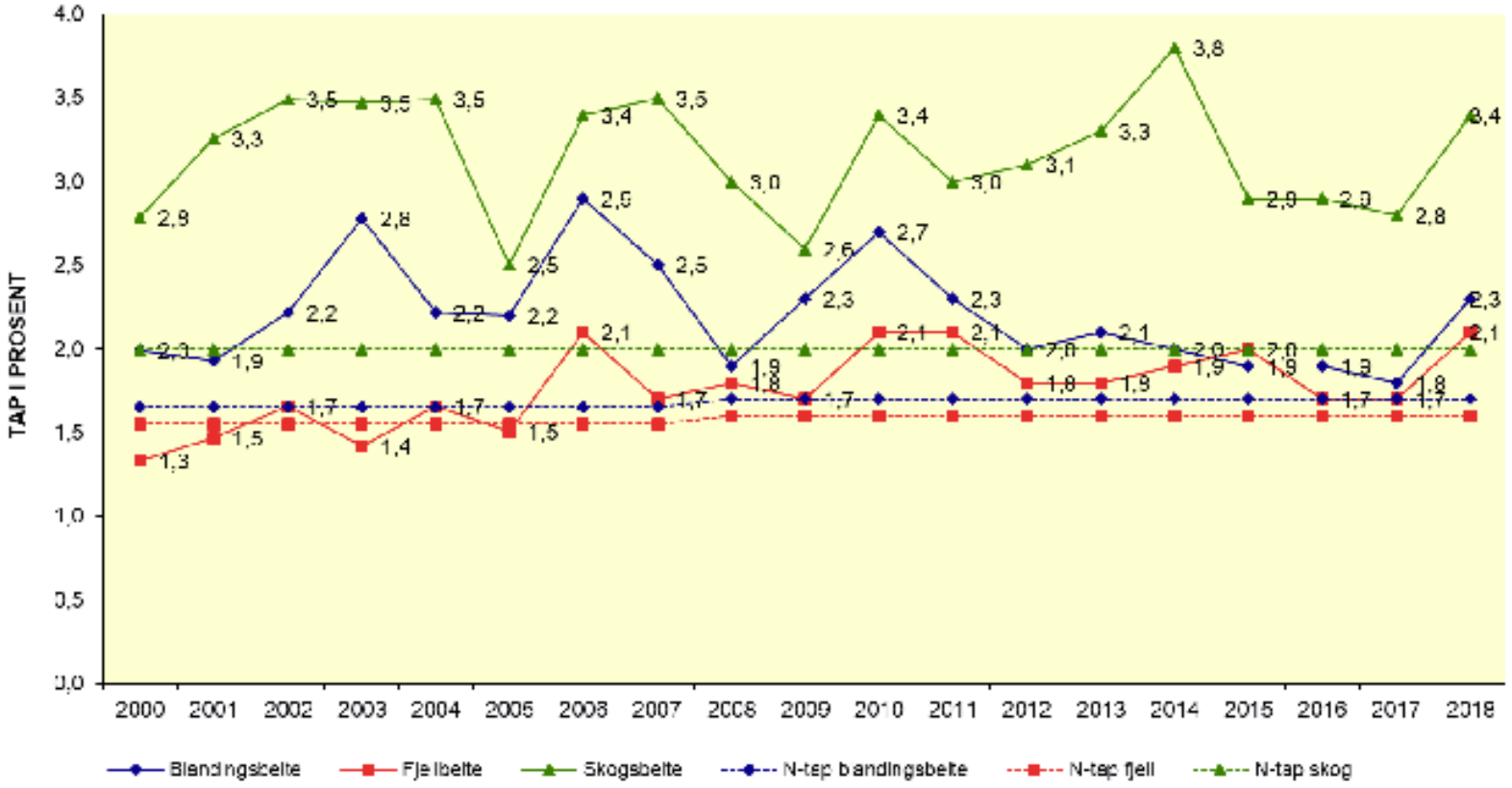

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

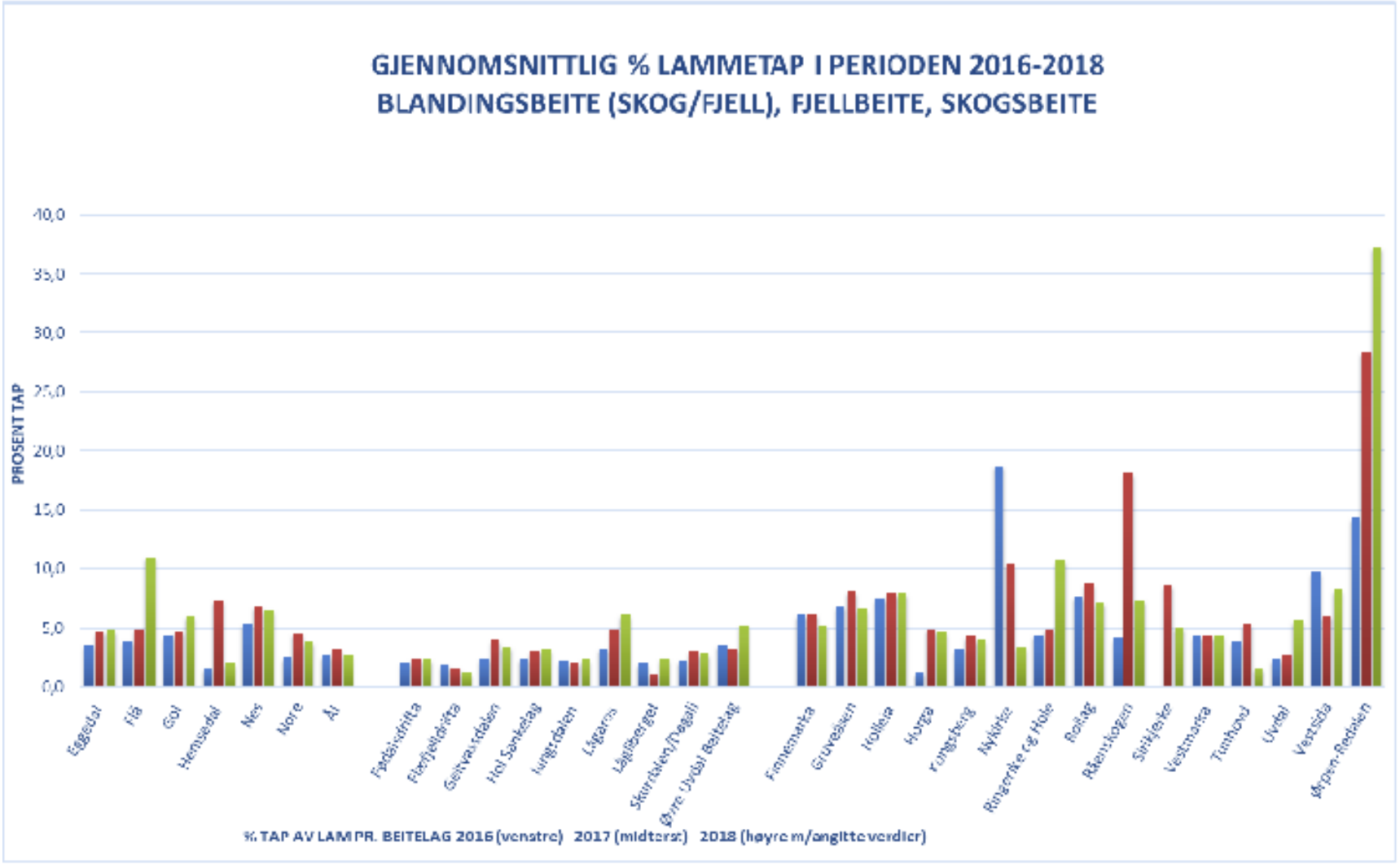

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

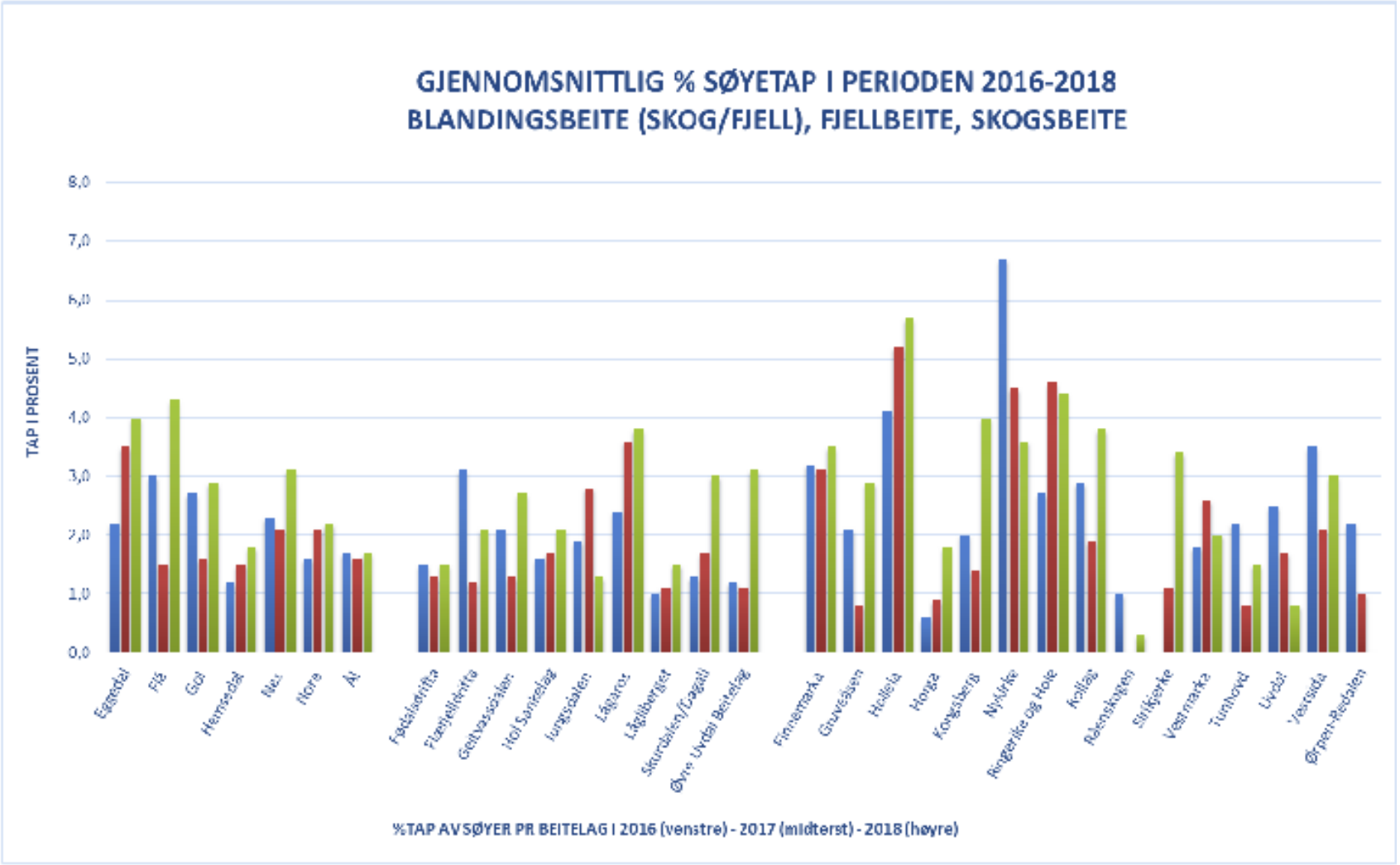

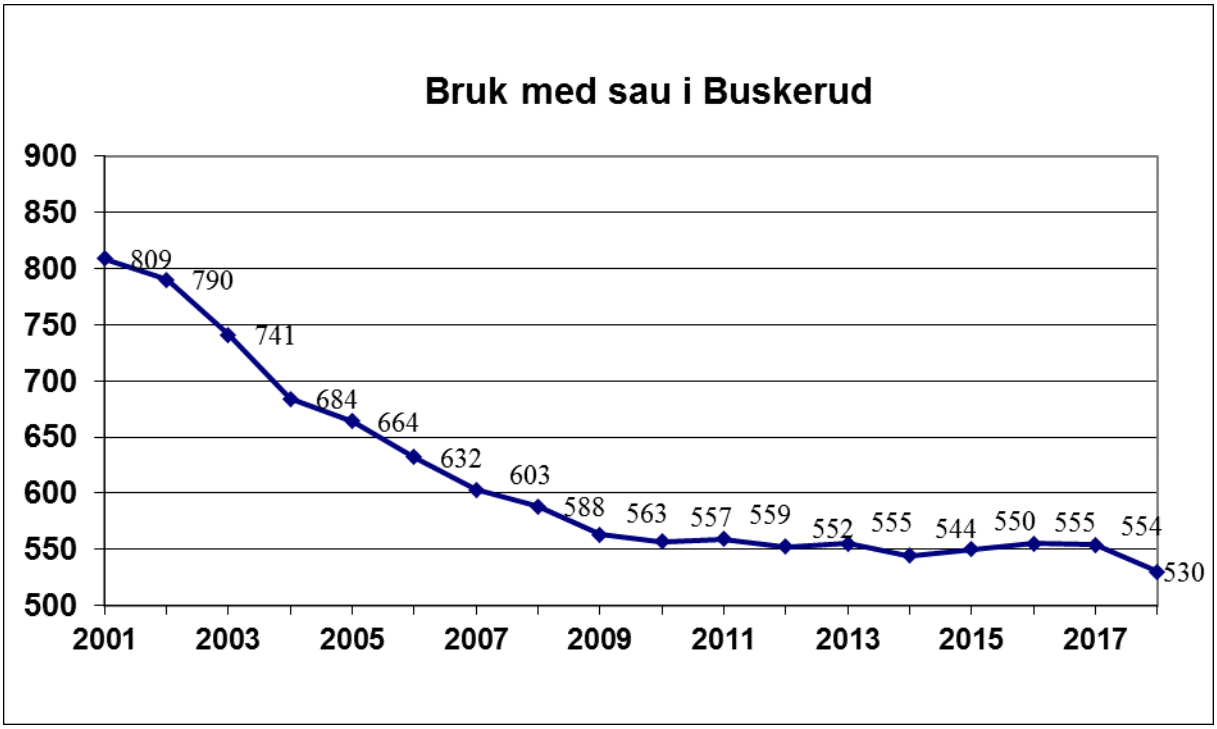
Bruk med sau i Buskerud
900
850
800
750
700
650
600
550
500
809
790
741
684
664
632
603
588
563
557
559
552
555
544
550
555
554
530
2001
2003
2005
2007
2009
2011
2013
2015
2017

2018

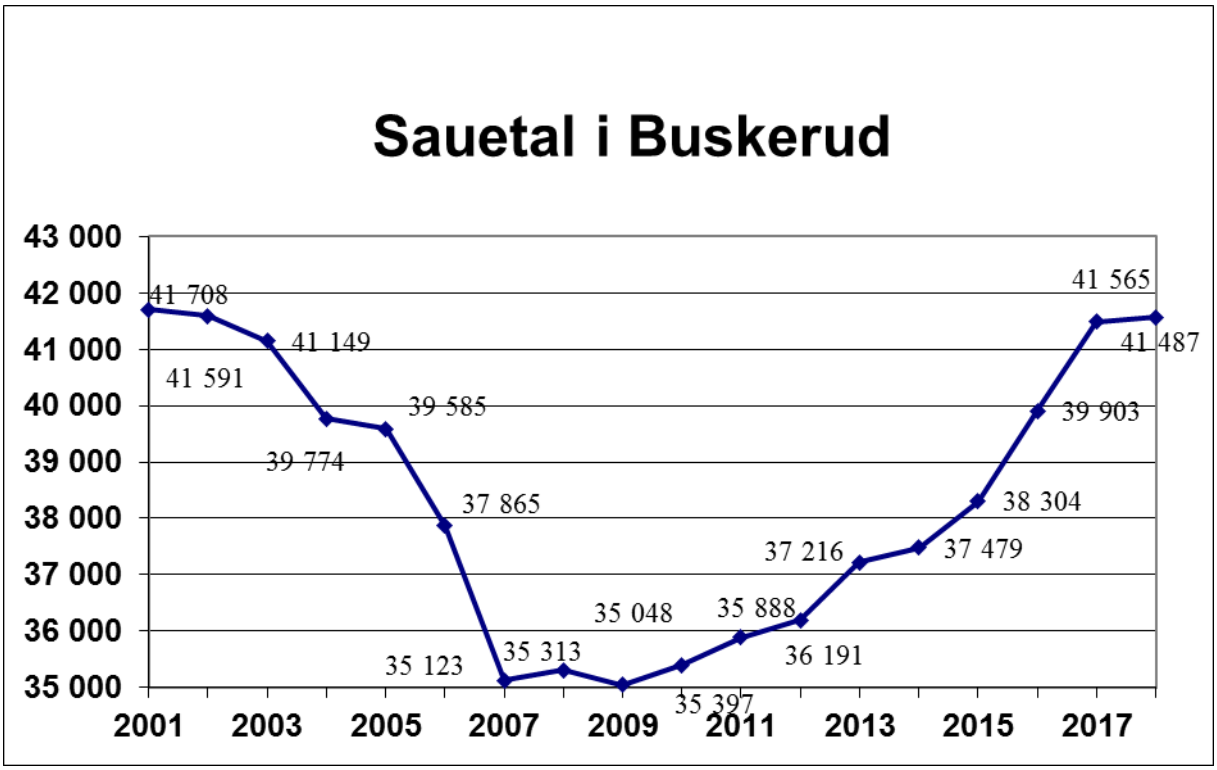
Sauetal i Buskerud
43 000
42 000
41 000
40 000
39 000
38 000
37 000
36 000
35 000
41 708
41 591
41 149
39 774
39 585
37 865
35 123
35 313
35 048
35 397
35 888
36 191
37 216
37 479
38 304
39 903
41 565
41 487
2001
2003
2005
2007
2009
2011
2013
2015
2017

2018

UTVIKLING TAPS% PÅ SOMMERBEITE DE SISTE 5 ÅRENE											
		2014		2015		2016		2017		2018	
Beitelag:		lam	søyer	lam	søyer	lam	søyer	lam	søyer	lam	søyer
Eggedal	Blandingsbeite	6,4	3,8	2,8	3,4	3,6	2,2	4,7	3,5	5,2	2,1
Flå		5,5	1,8	5,7	1,7	5,1	1,9	4,9	1,5	11,1	4,3
Gol		5,3	2,1	4,3	2,2	4,3	2,6	4,7	1,6	6,0	2,9
Hemsedal		3,6	1,8	2,2	1,3	1,8	1,2	7,4	1,5	2,0	1,8
Nes		7,6	2,8	4,3	2,4	5,3	2,3	6,8	2,1	6,5	3,1
Nore		3,2	1,2	11,9	1,4	2,5	1,6	4,5	2,1	3,8	2,2
Ål		2,6	1,4	2,1	1,7	2,6	1,7	3,2	1,6	2,6	1,8
Fødalsdrifta	Fjellbeite	1,4	2,7	1,1	1,3	1,9	1,5	2,4	1,3	2,3	1,6
Flæfjelldrifta		1,4	1,7	1,1	1,0	1,9	3,1	1,6	1,2	1,3	2,1
Geitvassdalen		2,8	1,6	1,5	1,7	2,4	2,1	4	1,3	3,4	2,7
Hol		2,4	2,3	2,5	1,5	2,4	1,6	3	1,7	3,2	2,1
Iungsdalen		1,1	2,4	2,1	2,5	2,0	1,9	2	2,8	2,3	1,3
Lågaros		2,3	1,6	1,2	2,3	3,3	2,4	4,9	3,6	6,1	3,8
Lågliberget		1,9	1,3	1,1	1,6	2,0	1,0	1,1	1,1	2,4	1,5
Skurdalen/Dagali		3,4	2,6	3,8	1,5	2,2	1,3	3	1,7	2,8	3,0
Øvre Uvdal		3,5	4,4	1,5	1,7	3,6	1,2	3,3	1,1	5,2	3,2
Finnemarka	Skogsbeite	8,9	5,1	6,8	3,3	6,0	3,1	6,2	3,1	5,3	3,5
Gruveåsen		3,3	5,8	7,0	2,5	6,8	2,1	8,1	0,8	6,6	2,9
Holleia		13,6	4,0	7,1	1,4	7,5	4,2	7,9	5,2	7,7	5,3
Horga		11,6	13,5	3,9	1,2	1,2	0,6	4,9	0,9	4,7	1,8
Kongsberg		21,3	4,4	3,8	2,4	3,2	2	4,3	1,4	4,0	4,0
Nykirke		12,5	5,8	18,5	6,1	18,7	6,7	10,4	4,5	3,4	3,6
Ringerike og Hole		5,5	2,5	6,3	1,8	4,4	2,7	4,9	4,6	10,7	4,4
Rollag		9,0	1,7	7,1	3,5	7,7	3,0	8,7	1,9	7,1	3,8
Råenskogen		2,0	15,0	11,8	2,4	4,1	1,0	18,1	0	7,4	0,3
Vestmarka sambeite*		2,9	6,6	4,9	2,6	4,7	1,8	4,3	2,6	5,0	3,4
Sirikjerke								8,6	1,1	5,6	0,8
Tunhovd		5,5	1,5	6,2	2,7	3,9	2,5	5,3	0,8	4,2	2,0
Uvdal		3,2	2,8	2,7	1,1	2,3	2,5	2,7	1,7	2,1	0,8
Vestsida		19,9	4,8	14,5	4,5	9,7	3,5	6	2,1	8,2	3,0
Ørpen-Redalen		20,2	1,6	15,6	2,7	14,3	2,2	28,4	1	37,8	0,0
* Inkludert i tallene for Vestmarka er Asker og vestre Bærum											

OVERSIKT OVER SLIPTE OG TAPTE DYR I DE FORSKJELLIGE BEITELAG

		SØYER						LAM					
		Antall 2017	Antall 2018	End ring	Tap 2017	Tap 2018	End ring	Antall 2017	Antall 2018	End ring	Tap 2017	Tap 2018	End ring
Finnemarka	Skogsbeite	3059	2885	- 174	94	102	8	5075	4640	- 435	314	248	- 66
Holleia		500	474	- 26	26	25	- 1	869	801	- 68	69	62	- 7
Horga		116	114	- 2	1	2	1	163	213	50	8	10	2
Kongsberg		433	452	19	6	18	12	609	521	- 88	26	21	- 5
Gruvåsen		250	206	- 44	2	6	4	357	348	- 9	29	23	- 6
Nykirke		425	389	- 36	19	14	- 5	693	622	- 71	72	21	- 51
Ringerike/ Hole		1038	1054	16	48	46	- 2	1688	1651	- 37	82	177	95
Rollag		832	865	33	16	33	17	1396	1396	0	122	99	- 23
Råenskogen		234	309	75	0	1	1	260	379	119	47	28	- 19
Vestmarka *		1326	1232	- 94	34	42	8	2208	1958	- 250	95	97	2
Tunhovd		377	349	- 28	3	7	4	590	589	- 1	31	25	- 6
Uvdal		419	395	- 24	7	3	- 4	667	608	- 59	18	13	- 5
Vestsiden/Sirikjerke		334	354	20	6	8	2	490	603	113	32	44	12
Ørpen-Redalen		102	43	- 59	1	0	- 1	141	51	- 90	40	19	- 21
Sum		**9445**	**9121**	**- 324**	**263**	**307**	**44**	**15206**	**14380**	**- 826**	**985**	**887**	**- 98**
Eggedal	Blandingsbeite	340	299	- 41	12	12	0	593	578	- 15	25	30	5
Flå		456	463	7	7	20	13	837	724	- 113	41	80	39
Gol		1466	1443	- 23	23	42	19	2602	2618	16	121	157	36
Hemsedal		1796	1847	51	35	34	- 1	3045	3182	137	225	64	- 161
Nes		3265	3106	- 159	67	96	29	5969	5701	- 268	403	373	- 30
Nore		987	984	- 3	21	22	1	1675	1647	- 28	76	62	- 14
Ål		5785	5765	- 20	93	103	10	10311	10050	- 261	332	263	- 69
Sum		**14095**	**13907**	**- 188**	**258**	**329**	**71**	**25032**	**24500**	**- 532**	**1223**	**1029**	**- 194**
Fødalsdrifta	Fjellbeite	1143	1165	22	15	18	3	1944	2004	60	47	46	- 1
Flævatnsdrifta		937	961	24	11	20	9	1586	1601	15	25	20	- 5
Geitvassdalen		539	550	11	7	15	8	904	919	15	36	31	- 5
Hol Sankelag		4521	4922	401	82	101	19	8966	9607	641	266	303	37
Iungsdalen		610	606	- 4	17	8	- 9	1187	1152	- 35	24	27	3
Lågaros		470	426	- 44	17	16	- 1	717	687	- 30	35	42	7
Låglibergeit		733	736	3	8	11	3	1290	1267	- 23	14	30	16
Skurdalen/Dagali		921	869	- 52	16	26	10	1844	1663	- 181	55	46	- 9
Øvre Uvdal		175	127	- 48	2	4	2	241	191	- 50	8	10	2
Sum		**10049**	**10362**	**313**	**175**	**219**	**44**	**18679**	**19091**	**412**	**510**	**555**	**45**
BUSKERUD		**33 589**	**33 390**	**- 199**	**696**	**855**	**159**	**58 917**	**57 971**	**- 946**	**2 718**	**2 471**	**- 247**

* Inkludert i tallene for Vestmarka er Asker og vestre Bærum

KLASSIFISERING AV LAM i % 2018

Kommune	Antall	Slakte vekt	Kr pr skrott	KR Totalt	E	U+	U	U-	R+	R	R-	O+	O / O-	P
Kongsberg	601	18,46	683	410 724		0,8	4,5	12,1	25,1	26,1	15,1	12,5	3,5	0,2
Drammen/Lier	3195	19,48	722	2 306 599	0,1	0,5	4,7	10,1	36,1	31,5	10,3	4,6	1,9	0,2
Røyken/Hurum	649	18,39	701	455 192	0,2	0,5	7,4	13,1	23,0	21,4	14,9	12,8	6,8	0,0
Ringerike	2084	19,31	708	1 476 329		0,3	2,2	8,0	25,2	27,8	16,6	13,1	6,5	0,3
Modum/Hole	2722	20,77	723	1 969 139	0,1	0,7	6,9	14,2	28,7	21,3	10,9	10,9	5,3	0,9
Eiker	2090	20,87	706	1 475 893		0,4	3,3	8,0	27,4	31,8	16,3	8,8	3,9	0,1
Sigdal	2091	19,61	748	1 564 591		0,3	6,8	13,6	29,3	23,1	9,9	8,3	7,8	0,9
Krødsherad	679	19,75	788	534 892		0,3	6,9	16,6	32,4	25,3	9,0	4,1	4,4	0,9
Flå	796	19,67	718	571 415		0,4	1,8	8,2	26,9	33,9	18,7	7,5	2,5	0,1
Nes	5148	20,35	753	3 876 420	0,1	1,1	11,6	18,8	32,0	18,3	9,0	6,0	2,9	0,3
Gol	2333	20,54	774	1 805 511	0,1	0,8	10,7	18,3	36,0	20,1	6,6	4,6	2,6	0,0
Hemsedal	2587	19,62	708	1 832 573	0,1	1,0	8,0	13,2	24,1	18,8	11,2	13,5	9,4	0,5
Hol	6655	20,84	790	5 256 974	0,1	1,0	9,2	18,8	33,1	19,9	7,9	6,5	3,4	0,2
Ål	8722	20,70	793	6 918 900	0,2	2,0	15,0	22,3	29,8	16,2	6,8	5,6	2,0	0,1
Flesberg/Rollag	1275	18,53	698	890 198		0,3	2,4	6,8	23,8	30,4	20,4	12,4	3,3	0,3
Nore/Uvdal	4864	19,45	727	3 534 923		0,7	6,6	14,5	31,3	23,4	10,8	8,0	4,5	0,2
Buskerud 2018	**46491**	**19,96**	**750**	**34 880 274**	**0,1**	**1,0**	**8,7**	**15,9**	**30,4**	**22,0**	**10,2**	**7,6**	**3,9**	**0,3**
Buskerud 2017	47317	18,70	720	34 077 572	0,1	0,7	6,5	15,5	27,6	24,3	12,7	7,5	4,6	0,5
Buskerud 2016	45234	19,8	873	39 483 829	0,01	0,1	0,9	8,3	16,6	27,4	24,5	11,4	10,1	0,8

KLASSIFISERING AV ULL 2018 i %

	Vekt	Beløp	A1	B1	B2	C1	C2	C1s	C2s	C2s	F1	F2	F1s	F1p	G	H1	H2	H3	V	Uk
Drammen/Lier	15255	485 929	1,3	20,5	2,9	27,1	7,6	2,3	7,6	0,4	0,0	0,1	0,2	0,6	0,0	14,3	6,4	0,3	8,3	0,1
Kongsberg	2216	62 574	2,7	13,0	2,0	15,6	6,4	24,4	16,9	3,1	0,7	0,4	1,4	1,1		7,0	3,4		1,9	
Ringerike/Hole	7302	180 761	0,5	12,3	3,1	16,8	6,7	6,3	18,3	1,4	1,9	3,1	1,2	2,0	1,9	12,2	2,7		9,5	0,2
Flå	2569	81 983	1,9	14,5	1,8	28,3	8,2	6,4	11,8	1,6	0,7	0,9	1,3		0,1	16,0	5,6	0,1	0,8	
Nesbyen	15262	492 253	3,7	14,5	1,4	26,5	6,6	2,2	9,1	1,3	2,6	2,3	3,5	0,0	0,1	16,5	4,6	0,0	5,1	
Gol	6380	202 811	5,4	14,3	2,2	24,7	8,0	6,9	11,5	1,4	0,8	0,7	0,6		0,3	16,2	4,0	1,2	1,7	0,0
Hemsedal	7488	209 124	1,4	12,9	2,0	19,5	10,0	5,0	17,8	1,4	3,2	1,9	3,4	0,0	0,0	14,4	4,0	0,3	2,7	
Ål	26097	903 417	3,3	15,9	1,4	30,7	4,9	3,2	8,1	1,0	2,9	1,7	1,2	0,1	0,0	17,7	4,7	0,5	2,2	0,3
Hol	17820	593 330	0,5	17,1	1,3	30,6	5,5	2,9	10,7	1,2	0,7	0,6	3,2	0,6	0,1	18,5	5,5	0,2	0,6	
Sigdal	5704	162 276	0,3	17,2	1,5	23,7	5,5	4,6	20,1	2,1	0,2	0,6	2,2			14,5	5,2		2,3	
Krødsherad	3150	90 954	0,6	15,6	1,2	27,6	7,6	2,4	23,8	0,5	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	13,1	5,1		1,5	
Modum	9039	256 300	1,0	13,7	0,8	24,8	8,4	6,7	14,1	1,5	0,1	0,2	1,3	0,7	0,1	13,1	4,0	0,2	9,3	
Eiker	6982	212 347	1,4	18,7	2,2	25,1	10,6	2,6	11,1	0,6	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	14,7	4,2	0,0	7,9	
Røyken/Hurum	1736	57 315	0,1	22,7	1,2	25,9	2,1	1,8	15,0	0,8	5,0	2,3	1,3		1,8	13,5	6,0		0,6	
Flesberg/Rollag	4422	120 866	4,6	7,3	3,9	15,0	7,9	1,1	12,1	0,7	9,2	10,4	1,7	0,1	0,8	13,9	2,5	0,2	8,8	
Nore og Uvdal	14230	473 088	2,9	17,0	1,4	26,8	5,8	3,8	11,6	1,0	2,9	0,9	2,7	0,4	0,0	16,4	5,0	0,2	1,2	0,0
Buskerud	145652	4 585 328	2,2	15,9	1,8	26,2	6,7	4,0	11,7	1,1	1,8	1,4	1,8	0,4	0,2	15,7	4,7	0,2	4,1	0,1

A1 Hvit Helårsull Crossbr Kl 1	C2s Pigmentert Ull Kl 2	G Hvit Filtret/Grov Ull
B1 Hvit Vårull Crossbr Kl 1	C2s Frasortert ull	H1 Hv. Høst/Helår Buk/Lår/Hale
B2 Hvit Vårull Kl 2	F1 Hvit Høstull Spel Kl 1	H2 Hvit Vårull Buk/Lår/Hale
C1 Hvit Høstull Crossbr Kl 1	F2 Hvit Høstull Spel Kl 2	H3 Urinbrent Ull
C2 Hvit Høstull Crossbr Kl 2	F1s Pigm. Høstull Spel Kl 1	V Hvit Ull Med Vegetabiler
C1s Pigmentert Ull Crossb Kl 1	F1p Høstull Pels Kl 1	Ull Kassert

RESULTAT 2018

Knut Reidar Bråten 31.12.2018

	Bud 2018	Res-2018
SALGS- OG DRIFTSINNTEKT		
3100 Salgsinntekt, avgiftsfri	142.000,00-	136.212,27-
3701 Refundert årsmøte/fagmøte	40.000,00-	12.748,00-
SUM SALGS- OG DRIFTSINNTEKT	182.000,00-	148.960,27-
VAREKOSTNAD		
4300 Prosjekt sau	156.200,00-	76.961,70-
SUM VAREKOSTNAD	156.200,00-	76.961,70-
LØNNSKOSTNAD		
5000 Lønn til ansatte	75.000,00	61.400,00
5400 Arbeidsgiveravgift	7.000,00	6.508,00
SUM LØNNSKOSTNAD	82.000,00	67.908,00
ANNEN DRIFTSKOSTNAD		
6700 Revisjonshonorar	1.200,00	1.200,00
6800 Kontorrekvisita	6 000,00	3 906,25
6860 Møter, kurs, oppdatering o.l.	20.000,00	13.774,00
6861 Årsmøte/fagsamlinger	55.000,00	37.838,00
7100 Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	20.000,00	17.784,00
7420 Gaver/premier	5 000,00	0,00
7770 Bank- og kortgebyr		88,50
SUM ANNEN DRIFTSKOSTNAD	107.200,00	71.590,75
SUM KOSTNADER	33.000,00	62.537,06
FINANSIELLE POSTER		
8040 Renteinntekt	3.000,00-	1.228,00-
SUM FINANSIELLE POSTER	3.000,00-	1.228,00-
RESULTAT (Overskudd)	152.000,00-	87.651,22-

Årsskapet er revidert og funnen i orden.

Ål 12/2-19

Heidi Skaalegard
Barbo Düsegard

BALANSE 2018

Knut Reidar Bråten 31.12.2018

	2018
EIENDELER	
1500 Kundefordringer	140.838,46-
1920 Brukskonto	247.248,18
1921 Sparekonto	277.173,06
SUM EIENDELER	383.582,78
EGENKAPITAL OG GJELD	
2050 Annen egenkapital	295.931,56-
Ikke disponert resultat for 2018	87.651,22-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	383.582,78-

Ønsker du å forbedre resultatet ditt på sau?

Nortura tilbyr medlemmene rådgivning.

Ring oss!

Vinni Foss tlf 99022805 epost: vinni.foss@nortura.no
Erling Skurdal tlf 90091319 epost: erling.skurdal@nortura.no

Nortura
bondens selskap